

Yttrande över promemorian Vattenmiljö och vattenkraft

Detta yttrande är avgränsat till de delar av promemorian som faller inom Boverkets sakområden, företrädesvis de delar som berör planering av mark och vattenområden enligt plan- och bygglagen (2010:900, PBL).

Sammanfattning – Boverkets ställningstagande

Boverket avstyrker förslaget av följande anledningar:

- Det behövs en samlad översyn av regleringen av miljö kvalitetsnormer och deras förhållande till PBL.
- Möjligheter att ställa mindre långtgående krav med hänsyn till samhällsintresset ny bebyggelse behöver utvecklas.
- En ingående analys av förslagets konsekvenser för planläggning och bebyggelseutveckling är nödvändig.

Boverket avstår från att ge närmare synpunkter på författningsförslagen.

10.14.5 Behov av följdändringar i sektorslagstiftningen och plan- och bygglagen

Boverket delar inte uppfattningen i promemorian om att det i PBL finns en generell hänvisning till 5 kap. miljöbalken (1998:808, MB). Av 2 kap. 10 § PBL följer att vid planläggning och i andra ärenden enligt denna lag ska miljö kvalitetsnormerna i 5 kap. MB eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. MB följas. Enligt Boverkets mening är det endast till normerna som följer av 5 kap. MB eller föreskrifter som meddelats med stöd därav som PBL hänvisar till. Därmed saknas en direkt koppling mellan PBL och de föreslagna ändringarna i 5 kap. MB. Boverket delar således inte heller promemorians bedömning att ändringarna i 5 kap. MB per automatik får genomslag i tillämpningen av PBL.

Även om det skulle finnas en direkt hänvisning mellan PBL och 5 kap. MB så är det oklart vad de föreslagna författningsändringar får för innebörd vid en

tillämpning av PBL då ändringarna riktar sig mot verksamheter eller åtgärder. Planering eller lovgivning enligt PBL kan inte ses som en verksamhet eller åtgärd i den mening som beskrivs i promemorian. En förutseende fysisk planering kan skapa de nödvändiga fysiska förutsättningar som krävs för att en verksamhet eller åtgärd ska komma till stånd, medan det bör vara i miljölagstiftningen som verksamhetens eller åtgärdens tillstånd prövas och där krav kan ställas.

Boverket har vid flera tillfällen belyst problematiken kring de komplicerade reglerna med olika typer av miljökvalitetsnormer och med en i PBL oklar koppling till beslutade åtgärdsprogram. Detta leder till stor osäkerhet om hur de olika miljökvalitetsnormerna för vatten ska tolkas i plansammanhang och vilka krav på utredningar och åtgärder som kan ställas på kommunen i samband med planläggning av mark och vatten. Boverkets bedömning är att de föreslagna författningsändringarna inte kommer att underlätta tillämpningen av miljökvalitetsnormer i PBL-ärenden.

Problem med kopplingen mellan PBL och miljökvalitetsnormer identifierades redan i PBL-kommitténs slutbetänkande "Får jag lov" (SOU 2005:77) där kommittén menar att "eftersom regleringen avseende miljökvalitetsnormer i PBL är otydlig och ger upphov till tillämpningsproblem och därmed också en rättsosäkerhet när det gäller enskilda projekt är det angeläget med en översyn av behovet av ändrad reglering" ... "En sådan översyn bör ske snarast". Boverket anser att behovet av översyn kvarstår och att det är ytterst angeläget att en sådan översyn kommer till stånd.

Möjligheter att ställa mindre långtgående krav

Promemorian framhåller att möjligheterna att ställa mindre långtgående krav till förmån för samhällsviktiga verksamheter kan och ska utnyttjas. Promemorian redovisar förslag om hur detta ska hanteras vid tillståndsprövningar relaterade till vattenkraft och samhällets behov av energiförsörjning.

Boverket kan inte utläsa att det finns motsvarande möjlighet att ställa mindre långtgående krav till förmån för annan samhällsnytta som exempelvis planläggning för bostäder och samhällen. För annan miljöpåverkan än förändringar av en vattenförekomsts fysiska karaktär (djup, höjdläge, sträckning etc.) kan möjligheten till undantag endast tillämpas om det innebär att kraven sänks från hög till god status (promemorians kap. 10.14.1, samt 4 kap. 11 § vattenförvaltningsförordningen). I praktiken berör detta endast ett fåtal vattenförekomster i landet med i utgångsläget hög ekologisk status, dessa är oftast belägna i oexploaterade områden.

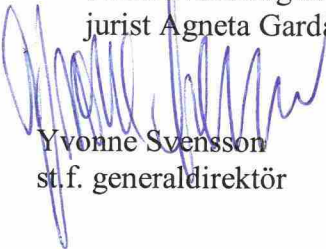
Möjligheten att väga in samhällsekonomiska behov för att besluta om mindre stränga krav enligt 4 kap. 10 § vattenförvaltningsförordningen kan motiveras för en vattenförekomst som är kraftigt påverkad av befintlig mänsklig verksamhet (promemorians kap. 7.6.1). Möjlighet till sänkta krav för nytillkommande bebyggelse omfattas inte.

Boverket anser att möjligheterna att ställa mindre långtgående krav till förmån för samhällsintresse i form av planläggning för bebyggelse behöver utvecklas.

11 Konsekvensanalys

Promemorian anger att den föreslagna ändringen av 5 kap. 3 § MB bedöms få genomslag vid planläggning och annan prövning enligt plan- och bygglagen, men trots det saknas konsekvensanalys för dessa områden. Boverket anser att en ingående analys av konsekvenser för planläggning och bebyggelseutveckling är nödvändig.

- I detta ärende har st.f. generaldirektör Yvonne Svensson beslutat. Expert Cecilia Näslund har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Göran Persson, tf. enhetschef Carl-Magnus Oredsson, jurist Agneta Gardar och civilingenjör Anders Rimne deltagit.

Yvonne Svensson
st.f. generaldirektör

Cecilia Näslund
expert